

Soukromá střední zdravotnická škola Mělník, o.p.s.

Název vyučovacího předmětu: **ČJL - Vzdělávání a komunikace v českém jazyce (ŠVP rozdělen na 2 části – český jazyk a literaturu)**

Celkový počet vyučovacích hodin: **246 hodin**

Školní vzdělávací program: **Praktická sestra**

Kód a název oboru vzdělání: **53-41-M/03 Praktická sestra**

Délka a forma studia: **čtyřleté denní studium**

Stupeň vzdělání: **střední vzdělání s maturitní zkouškou**

Datum platnosti vzdělávacího programu: **od 1. září 2019 počínaje prvním ročníkem**

Název předmětu	Vzdělávání a komunikace v českém jazyce				
Ročník	1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin týdně	2	2	2	2	8

Obecný cíl předmětu

Předmět patří do oblasti jazykového vzdělávání a komunikace. Jeho základním cílem je vychovat žáky ke kultivovanému jazykovému projevu a podílet se na rozvoji jejich duševního života. Učivo by mělo prohloubit aktivní zvládnutí spisovné normy českého jazyka v mluvených i písemných projevech a mělo by vytvořit i trvalý návyk používání normativních jazykových příruček.

Část literární má umožnit žákům, aby si utvářeli kladný vztah k duchovnímu a kulturnímu dědictví, vede k formování postojů a hodnot, vytváří přehled o jednotlivých etapách kulturního a společenského vývoje. Učí žáky porozumět textu, interpretovat jeho obsah a aplikovat při rozboru textu poznatky z literární teorie, jazykovědy a stylistiky.

Charakteristika učiva

Předmět Vzdělávání v českém jazyce je zařazen v RVP do estetického vzdělání. Oddíl jazykové vzdělávání obsahuje část jazykovou a slohovou, které se vzájemně doplňují. Obě složky učí žáky užívat jazyka jako prostředku dorozumívání a myšlení v mluvené i písemné podobě, a to v souladu se spisovnou normou.

Oddíl literární je spjat s předmětem Dějepis a teorie kultury (oblast estetická). Učivo obsahuje chronologický přehled české a světové literatury, literární historie. Je probíráno v souvislosti

s danou dobovou situací, vymezuje základní znaky literatury jednotlivých období, soustředí se na stěžejní osobnosti a díla období. Při rozбореch literárních textů využívá znalosti literární teorie a klade důraz na vytváření osobních postojů žáků.

Pojetí výuky

Ve výuce jsou využívány všechny metody a formy práce, zejména takové, které žáky aktivizují a vedou k samostatné či skupinové práci.

Předmět rozvíjí dovednosti a schopnosti žáků také s ohledem na jejich profesní zaměření.

Výuka probíhá v učebně češtiny s možností využití audiovizuální techniky, je doplněna návštěvami divadelních a filmových představení, kulturních institucí (muzea, knihovny), besedami se spisovateli a významnými osobnostmi současné literatury a kultury.

Základní metodou je práce žáků s literárními texty, při které žáci využívají poznatky literární teorie, jsou schopni zařadit text do daného období a k danému směru, vyjádřit své názory a postoje (je využíváno skupinové vyučování, práce ve dvojicích, samostatná práce a diskuse).

V literární historii jsou žáci seznámeni se základními fakty jednotlivých období, je využívána samostatná domácí práce žáků, která je prezentována v hodinách.

Hodnocení výsledků žáků

Hodnocení vychází ze školního klasifikačního řádu a zahrnuje jak ústní, tak písemné prověřování. Do hodnocení jsou zahrnuty i aktivity, které jsou součástí tohoto předmětu, tj. přednes referátů nebo prezentace individuální či skupinové práce. V klasifikaci jsou obsaženy i výsledky kontrolních slohových prací: v každém pololetí 1. – 3. ročníku jedna, ve 4. ročníku slohová práce v prvním pololetí. Při hodnocení dává učitel žákům prostor k sebehodnocení.

Znalosti historického vývoje jsou ověřovány pomocí testů a ústní formou.

Vzdělávací prostředky

V rámci vzdělávacího procesu daného předmětu se využívají učebnice českého jazyka pro střední školy, normativní příručky a různé typy slovníků, dále prostředky audiovizuální techniky (DVD, CD, zpětný projektor, dataprojektor), mapy.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí, průřezových témat a mezipředmětových vztahů

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **kompetence komunikativní**- žák je v předmětu veden k tomu, aby se vyjadřoval přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných. Dále aby dokázal své myšlenky formulovat srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně; aby zpracovával administrativní písemnosti, pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata; aby dodržoval jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii;
- **občanské kompetence a kulturní povědomí** – tj. schopnost žáka zaznamenat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů či projevů jiných lidí. Zároveň rozvíjet schopnosti vyjadřování a vystupování žáka v souladu se zásadami společenské etikety.
- **kompetence k řešení problémů** – rozvoj takových schopností a dovedností žáka, aby byl schopen samostatně řešit problémy a spolupracovat se svými spolužáky
- **kompetence využívat prostředky IKT a pracovat s informacemi** - žák se orientuje v literatuře, v knihovnickém systému a na internetu

Rozvíjená průřezová témata:

- **občan v demokratické společnosti** - výuka v předmětu směřuje k tomu, aby žák měl úctu k materiálním i duchovním hodnotám; aby získal schopnosti vyhledávat informace a pracovat s nimi; aby si osvojil dovednost jednat s lidmi; aby se orientoval v masových médiích; aby rozvíjel komunikativní a personální kompetence a osvojil si práci s informacemi.
- **člověk a svět práce** - výuka směřuje k tomu, aby žák uměl vyhledávat a posuzovat informace o profesních záležitostech; aby si osvojil vhodné způsoby verbální a neverbální komunikace při důležitých jednáních; aby uměl komunikovat s potencionálními zaměstnavateli a uvědomoval si odpovědnost za vlastní život a význam vzdělání.

Rozvíjené mezipředmětové vztahy:

- Literatura
- Cizí jazyky
- Dějepis
- Psychologie
- Občanská nauka
- Informační a komunikační technologie

Rozpis učiva a výsledků vzdělávání – část jazyková

1.ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	hodinová dotace
Žák		
<ul style="list-style-type: none"> • samostatně zpracovává informace a využívá dostupné zdroje • orientuje se v textu • používá klíčová slova při vyhledávání informačních pramenů • rozumí obsahu textu i jeho částí • má přehled o fungování knihovny a jejich službách • pořizuje z odborného textu výpisky a výtah 	<p><u>Základy informatiky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Způsoby získávání informací • Práce s textem • Knihovny a jejich služby 	3
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí rozdíl mezi jazykem a řečí • vystihne základní charakteristiky češtiny • znalost kodifikačních příruček češtiny • osvojí si základy jazykovědy • dokáže vystihnout historický vývoj českého jazyka a jeho úpravy • rozezná útvary národního jazyka 	<p><u>Obecné poučení o jazyce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jazyková kultura • Norma a kodifikace • Jazykověda a její disciplíny • Národní jazyk a jeho útvary • Historický vývoj češtiny 	5
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí význam komunikace pro člověka • vymezí znaky verbální a neverbální komunikace 	<p><u>Základy teorie jazykové komunikace</u></p>	2
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná funkční styl, dominantní slohový postup a slohový útvar • je schopen posoudit kompozici textu, slovní zásobu a skladbu • samostatně sestaví jednoduché útvary prostě sdělovacího a prakticky odborného 	<p><u>Základní poučení o slohu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jazykové styly a slohotvorní činitele • Slohové postupy a útvary <p>Běžné informační postupy a útvary</p>	8

<p>stylu</p> <ul style="list-style-type: none"> • v mluvených projevech dokáže vyjádřit různé postoje, emotivní stránku • rozpozná základní znaky vypravování, vytvoří jeho osnovu • volí vhodnou slovní zásobu • odhaluje a napravuje jazykové nedostatky v ukázkových textech • využije teoretických znalostí ve vypravování v uměleckém stylu 	<p>Vypravování</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • rozliší jednotlivé vrstvy slovní zásoby • odhaluje chybné vyjádření a nahradí je správným • seznámí se se slovníky, pracuje s nimi • uplatňuje dovednosti s tvořením slov v písemném i mluveném projevu 	<p><u>Význam slova, slovní zásoba a slovníky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Slovní zásoba a její členění • Slohové rozvrstvení slovní zásoby • Práce se slovníky • Význam slov • Způsoby obohacování slovní zásoby 	<p>6</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozliší souhlásky a samohlásky, správně vyslovuje hlásky • klade dobře slovní přízvuk • uvědomuje si důležitost bezchybné výslovnosti pro pochopení smyslu sdělení 	<p><u>Zvuková stránka jazyka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Systém českých hlásek • Spisovná výslovnost hlásek • Přízvuk a zvuková stránka věty 	<p>4</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá základní pravidla pravopisu • orientuje se v Pravidlech českého pravopisu • prohlubuje své znalosti pravidel pravopisu 	<p><u>8. Grafická stránka jazyka</u></p>	<p>2</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná základní znaky referátu • uvědomí si způsoby užití odborných slov a větné stavby v odborném stylu • aplikuje teoretické poznatky o referátu v písemném projevu 	<p><u>9. Odborný styl - referát</u></p>	<p>2</p>

2.ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	hodinová dotace
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • prokáže znalosti učiva probraného v 1.ročníku • zopakuje si pravidla pravopisu a ovládá je 	<u>Opakování učiva I.ročníku</u>	2
<ul style="list-style-type: none"> • zařadí výraz ke slovnímu druhu • vystihne význam mluvnických kategorií a určuje je • odhalí chybný tvar slova 	<u>Tvarosloví</u> <ul style="list-style-type: none"> • opakování učiva o slovních druzích • mluvnické kategorie jmenné a slovesné • slova ohebná a neohebná 	15
<ul style="list-style-type: none"> • adekvátně posuzuje význam slov v kontextu • uplatňuje znalosti z tvoření slov ve vyjadřování písemném i mluveném 	<u>Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností:</u> Pojmenování nových skutečností <ul style="list-style-type: none"> • stavba slova • odvozování slov, skládání, zkratky, značky, sousloví 	3
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná popisný slohový postup • rozliší různé druhy popisu • umí vyjádřit emocionální postoj v subjektivním popisu • v rámci popisu se vyjadřuje o jevech svého oboru • vytvoří projev mluvený i psaný za použití popisného postupu 	<u>Komunikační a slohová výchova</u> Popis <ul style="list-style-type: none"> - druhy popisu, výstavba popisu, subjektivní popis, odborný popis, charakteristika 	7
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná útvary administrativního stylu 	Administrativní styl <ul style="list-style-type: none"> - formuláře a 	3

<ul style="list-style-type: none"> • uplatní získané poznatky při tvorbě vybraných útvarů administrativního stylu 	<p>dotazníky, žádost, životopis, plná moc, zápis z porady</p> <p>- formální úprava písemných projevů</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v problematice vlastních jmen • přemýšlí o motivaci jejich vzniku • uplatňuje znalosti pravopisu vlastních jmen 	<p><u>Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností:</u></p> <p>Pojmenování a slovo</p> <ul style="list-style-type: none"> • vlastní jména v komunikaci • osobní jména • zeměpisná jména • názvy podniků a výrobků 	2

3.ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	Hodinová dotace
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu • odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby 	<p><u>Opakování učiva 2.ročníku</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pravopisná a stylistická cvičení 	2
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná publicistický styl a běžné útvary stylu • při tvorbě vybraných útvarů publicistického stylu použije vhodné jazykové prostředky • vhodně argumentuje a obhajuje svá stanoviska • má přehled o denním tisku 	<p><u>Publicistický styl</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zpravodajské a analytické útvary • reportáž, fejeton, recenze • reklama, inzeráty 	6

<ul style="list-style-type: none"> • pořizuje z odborného tisku výpisky a výtah, dělá si poznámky z přednášek 		
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje znalosti ze skladby při logickém vyjadřování • odhaluje a opravuje skladební nedostatky 	<p><u>Výpověď a věta</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • věty dvojčlenné, jednočlenné, větné ekvivalenty • základní a rozvíjející větné členy • několikanásobný větný člen • zvláštnosti a nepravidelnosti větné stavby • pořádek slov • stavba souvětí • členící znaménka • komunikát a text 	<p>15</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vhodně se prezentuje, argumentuje a obhajuje svá stanoviska • ovládá techniku mluveného slova • využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova 	<p><u>Komunikační a slohová výchova:</u></p> <p><u>Veřejné mluvené projevy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy řečnických projevů • příprava a realizace řečnického vystoupení 	<p>3</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná funkční styl odborný a administrativní a v typických příkladech i slohový útvar • odborně se vyjadřuje o jevech svého oboru v základních útvarech odborného stylu, především popisného a výkladového 	<p><u>Funkční styl odborný</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • výklad a výkladový slohový postup • druhy výkladu • jazykové prostředky, odborná terminologie • stylizační a textová cvičení 	<p>6</p>

4. ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	Hodinová dotace
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu • odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby 	<u>Opakování učiva 3.ročníku</u> <ul style="list-style-type: none"> • pravopisné cvičení a diktát • stylistická cvičení 	2
<ul style="list-style-type: none"> • v jazykovém projevu volí prostředky adekvátní komunikační situaci • posoudí řečové chování své i jiných 	<u>Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností:</u> Chování a řeč <ul style="list-style-type: none"> • řečové chování a zdvořilost • mužský a ženský způsob komunikace • humor v řeči, řeč humoru 	2
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v historii jazyka a jeho vývoji 	<u>Funkce spisovné češtiny a její vývojové změny</u> <ul style="list-style-type: none"> • funkční diference současného jazyka • užívání češtiny v uplynulém tisíciletí 	2
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v soustavě jazyků • vysvětlí zákonitosti vývoje češtiny • pracuje s nejnovějšími normativními příručkami 	<u>Čeština a příbuzné jazyky</u> <ul style="list-style-type: none"> • indoevropské jazyky, • praslovanština, slovanské jazyky • vývoj českého jazyka a písma, • hláskosloví, tvarosloví • vývoj spisovné češtiny v souvislosti s vývojem společnosti • vývoj češtiny a nauky 	2

	o ní ve 20. století	
<ul style="list-style-type: none"> • má přehled o slohových postupech uměleckého stylu 	<p><u>Styl umělecké literatury</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • literární druhy a žánry, • obrazná pojmenování • umělecká literatura, literatura faktu 	6
<ul style="list-style-type: none"> • vystihne základní znaky úvahy • posoudí její kompozici, slovní zásobu a skladbu • je schopen vyjádřit pozitivní i negativní postoje – pochválit, kritizovat, polemizovat • vhodně argumentuje a obhajuje svá stanoviska 	<p><u>Úvaha a úvahový postup v různých komunikačních sférách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • úvaha, esej, jejich znaky, jazyk, kompozice • kritika, diskuse • esejistický styl 	8
<ul style="list-style-type: none"> • samostatně zpracovává informace • rozumí textu 	<p><u>Práce s textem a získávání informací:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • získávání informací z textu, jejich třídění a hodnocení • práce s různými příručkami pro školu a veřejnost • druhy a žánry textu 	5

Rozpis učiva a výsledků vzdělávání – část literární

1.ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	hodinová dotace
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • Dokáže vysvětlit základní pojmy literární teorie • Určí základní žánry • Osvojené teoretické znalosti dokáže prakticky použít při rozboru textu • Definuje základní literární žánry lidové slovesnosti 	<u>Úvod do studia literatury</u> <ul style="list-style-type: none"> • Základní literární pojmy • Rozbor uměleckého textu • Podstata literární vědy • Literární žánry • Ústní lidová slovesnost 	4
<ul style="list-style-type: none"> • Doplní si znalosti starověké literatury • Vysvětlí, co je mýtus • Zhodnotí význam Bible • Vysvětlí přínos antické literatury pro rozvoj poezie a dramatu • Analyzuje základní díla antických autorů 	<u>Nejstarší literatury světa</u> <ul style="list-style-type: none"> • Počátky starověké literatury – Epos o Gilgamešovi • Literatura starověkých států – Indie, Čína, Persie • Bible a její význam • Antická literatura – starověké Řecko a Řím 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Ocení křesťanská východiska středověké literatury • Srovná rozdíly mezi duchovní a světskou literaturou • Vymezí charakteristiku období a souvislosti s náměty a strukturou literatury dané doby 	<u>Středověká literatura</u> <ul style="list-style-type: none"> • Přínos a literární památky evropské středověké literatury • Počátky písemnictví v českých zemích • Literatura za vlády Karla IV. • Husitská literatura 	5
<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí pojmy renesance a humanismus • Reprodukuje vlastními slovy tvorbu hlavních osobností 	<u>Humanismus a renesance ve světové a české literatuře</u> <ul style="list-style-type: none"> • Podstata jednotlivých směrů • Evropská renesanční literatura • Humanismus v české literatuře 	6
<ul style="list-style-type: none"> • Definuje společenskou, politickou a náboženskou situaci v době baroka • Analyzuje tvorbu výrazných 	<u>Barokní literatura</u> <ul style="list-style-type: none"> • Evropská barokní literatura • České baroko – J.Á.Komenský 	3

<ul style="list-style-type: none"> osobností evropského baroka Aplikuje Komenského pedagogické a filozofické myšlenky a jejich dopad na dnešní svět 		
<ul style="list-style-type: none"> Umí odlišit a charakterizovat jednotlivé proudy 18.století Analyzuje tvorbu evropských představitelů jednotlivých směrů 	<u>Klasicismus , osvícenství a preromantismus</u> <ul style="list-style-type: none"> Charakteristika jednotlivých směrů a tvorby evropských autorů 	3
<ul style="list-style-type: none"> Doloží souvislost mezi společenskými a uměleckými proudy 18.století a národním obrozením v českých zemích Charakterizuje přínos národního obrození v oblasti jazykovědy, historie, divadla a poezie 	<u>České národní obrození</u> <ul style="list-style-type: none"> Základní přínos období národního obrození Rozvoj jazykovědy, divadla a poezie v národním obrození 	6

2. ročník		
Výsledky vzdělávání	učivo	hodinová dotace
Žák: <ul style="list-style-type: none"> Objasní význam pojmu romantismu jako uměleckého směru a význam emocí a fantazie při poznávání světa Uřčí nejvýznamnější autory a literární postavy Diskutuje o romantických aspektech v dílech vybraných autorů 	<u>Romantismus</u> <ul style="list-style-type: none"> Světoví představitelé romantismu Romantismus v české literatuře 	7
<ul style="list-style-type: none"> Vysvětlí rozdíl mezi romantickým a realistickým viděním světa Analyzuje tvorbu evropských představitelů realismu a naturalismu 	<u>Realismus a naturalismus ve světové literatuře</u> <ul style="list-style-type: none"> Realismus v evropské literatuře 	5
<ul style="list-style-type: none"> Objasní tendence v české literatuře 19.století Orientuje se v díle vybraných autorů 	<u>Realismus v české literatuře</u> <ul style="list-style-type: none"> Počátky realismu v díle B.Němcové a K.H.Borovského Venkovský realismus Realistické drama 	12

	<ul style="list-style-type: none"> • Historická próza konce 19.století 	
<ul style="list-style-type: none"> • Definuje umělecké směry přelomu století • Interpretuje základní tvorbu hlavních představitelů • Demonstruje různorodost české poezie tohoto období 	<p><u>Světová a česká poezie přelomu 19.-20.století</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Literární moderna a umělecké směry konce 19.století • Prokletí básníků • Česká moderna • Generace buřičů 	8

3.ročník		
<ul style="list-style-type: none"> • Vymezí dané literární pojmy • Zdůvodní historické souvislosti týkající se společnosti a literatury • Uvede žánrovou a tematickou pestrost literatury 1.poloviny 20.století 	<p><u>Česká literatura 1.poloviny 20.století</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Meziválečná poezie- Devětsil, proletářská poezie, poetismus, surrealismus • Meziválečná próza – odraz 1.sv. války, psychologická próza, demokratický proud, lyrizovaná próza, společenská a sociální próza, venkovská próza • Meziválečné drama 	22
<ul style="list-style-type: none"> • Samostatně vyhledá informace související s 1.sv.válkou • Dokáže interpretovat text a debatovat o něm 	<p><u>Světová literatura 1.poloviny 20.století</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.světová válka ve světové literatuře • představitelé meziválečné prózy • umělecké avantgardní směry počátku 20.století 	10

4.ročník		
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí souvislost mezi politickým klimatem a možností rozvoje literatury • vyjádří vlastní prožitky z četby poezie a prózy • zhodnotí význam a vliv autora pro dobu, v níž tvořil 	<p><u>Česká literatura 2.poloviny 20.století</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.světová válka v české literatuře • Česká poezie 2.poloviny 20.století • Česká próza 2.poloviny 20.století 	14

<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje text 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozštěpení literatury v době normalizace 	
<ul style="list-style-type: none"> • Objasní odlišnosti divadel malých forem od klasických divadel • Interpretuje text na základě četby a debatuje o něm 	<p><u>Vývoj českého divadla po 2.světové válce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Divadla malých forem • Absurdní drama • Výrazní představitelé českého dramatu 	3
<ul style="list-style-type: none"> • Orientuje se v proudech a skupinách světové literatury • Samostatně interpretuje literární text 	<p><u>Světová literatura po roce 1945</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Odraz 2.světové války v literatuře • Beatnická literatura • Postmodernismus • Fantasy literatura • Autoři dle vlastního výběru 	10